

Predizborna kampanja HDZ-a eksplicirala je smanjenje porezne stope kao jedan od glavnih ciljeva. Tom zamamnom cilju nije odoljela ni oporba 2000. godine. Sve u svemu svi su smatrali da je moguće smanjiti PDV. Autor ovih redaka je po osvajanju vlasti nazvao gospodina Šukera i iznio mu svoje bojazni glede provođenja tog obećanja. Što više predlagao sam da organiziram stručno-znansveni interdisciplinarni skup i da Vlada temeljem tako višekriterijalne rasprave donese konačnu odluku. Pri tome sam eksplicirao da sam spreman preuzeti odgovornost za odustajanje od smanjenja porezne stope. Rečeno mi je da se od smanjenja porezne stope neće odustati.

Problem oporezivanja potrošnje porezom na dodanu vrijednost bavio sam se sa prekidima od 1987. godine kada je to pitanje bilo pokrenuto u bivšoj Jugoslaviji. Tada sam obnašao funkciju direktora Instituta za javne financije, jedinog takvog instituta u Jugoslaviji, što mi je omogućilo organiziranje međunarodnog skupa o porezu na dodanu vrijednost. Gotovo svi europski autoriteti iz ovog područja bili su u Zagrebu. Zaključak te Konferencije eksplicirao sam u posebnom broju časopisa Financijska praksa. Bit tih zaključaka je da se valja dobro pripremiti za uvođenje tog poreznog oblika i da postoje ozbiljni likvidni učinci. Prema tome zamjena poreza u maloprodaji s porezom na dodanu vrijednost nije tehničko pitanje. Jasno da vlast HDZ-a iz 1998. godine to nije uzela u obzir i dogodile su nam se zbog toga mnoge loše stvari. I danas smatram da se je Vlada krivo postupila i da se učinjene greške mogu mjeriti sa modelom privatizacije koji je općenito ocijenjen kao tragičan događaj.

Što je bilo bilo je i za prolivenim mlijekom ne valja roniti suze.

Dobro je da MMF nije popustio vlasti da se smanji porez na dodanu vrijednost. Pri tome je simptomatično da se ne sluša domaća struka već samo inozemni diktat. Dužnička psihologija funkcioniranja hrvatske države očito jača. Šteta.

Kako je porez na dodanu vrijednost neizravno porez na dohodak jer ga plaćaju građani to bi bilo više nego nužno povećati neoporezivi dio dohotka. Na ovim sam stranicama na taj problem ukazivao. Aktualizacija tog pitanje je potrebna tim više što se je započelo ekonomsku politiku temeljiti na planovima. Trebalo nam je 15 godina da shvatimo da bez plana kao osnovnog instrumenta ekonomske politike nema rezultata. Istina Bog to je započela Koalicija a sadašnja vlast nastavila.

Općenito valja vršiti maksimalne pritiske kako bi se komponirao takav porezni sustav koji bi bio u funkciji razvojne politike. Ona je moguća jedino tako ako se putem porezne politike otvore mogućnosti većeg zapošljavanja i veće učinkovitosti. Odišta je zabrinjavajuće da Hrvatska troši kapital kojeg nema i šteti radnu snagu koje ima u izobilju.

Prema tome, zalažem se za reformu poreznog sustava. Pri tome želim podvući značaj porezne politike kao jedinog nacionalnog instrumenta. Naime, kao što znamo tečajna pa samim tim i monetarna politika idu svojim putem i nemožemo ih u postojećim dužničko-vjerovničkim odnosima smatrati nacionalnim politikama. Ovo se sasvim lijepo može izčitati iz stavova nekih institucija.

Na kraju priča, samo da ponovim, započinje koncepcijom i strategijom razvoja; operativna i taktička politika mora se temeljiti na proračunskoj politici pri čemu u središte pažnje mora doći porezna politika.